

**ՀԱՆՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ
Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ Ը**

2017 ԹՎԱԿԱՆԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 11-ԻՆ ՍՏՈՐԱԳՐՎԱԾ՝ ՀԵՂԻՆԱԿԱՅԻՆ ԵՎ ՀԱՐԱԿԻՑ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ՝ ԿՈԼԵԿՏԻՎ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐՈՎ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԿԱՐԳԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳՐՈՒՄ ԱՄՐԱԳՐՎԱԾ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆԸ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԸ ՈՐՈՇԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՈՐԾՈՎ

Քաղ. Երևան

23 հոկտեմբերի 2018թ.

Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարանը՝ կազմով. Հ. Թովմասյանի (նախագահող), Ա. Գյուլումյանի, Ա. Դիլանյանի, Ֆ. Թոխյանի, Ա. Թունյանի, Ա. Խաչատրյանի (զեկուցող), Հ. Նազարյանի, Ա. Պետրոսյանի, մասնակցությամբ (գրավոր ընթացակարգի շրջանակներում)՝

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ներկայացուցիչ՝ Հայաստանի Հանրապետության տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարի տեղակալ Ա. Ավանեսյանի,

համաձայն Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 168-րդ հոդվածի 3-րդ կետի, 169-րդ հոդվածի 3-րդ մասի, «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 23, 40 և 74-րդ հոդվածների,

դռնբաց նիստում գրավոր ընթացակարգով քննեց «2017 թվականի դեկտեմբերի 11-ին ստորագրված՝ Հեղինակային և հարակից իրավունքների՝ կոլեկտիվ հիմունքներով կառավարման կարգի մասին համաձայնագրում ամրագրված պարտավորությունների՝ Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությանը համապատասխանության հարցը որոշելու վերաբերյալ» գործը:

Գործի քննության առիթը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության՝ 2018 թվականի օգոստոսի 24-ին Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարան մուտքագրված դիմումն է:

Ուսումնասիրելով սույն գործով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ներկայացուցչի գրավոր բացատրությունը, հետազոտելով համաձայնագիրը և գործում առկա մյուս փաստաթղթերը՝ Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարանը **Պ Ա Ր Ձ Ե Ց**.

1. «Հեղինակային և հարակից իրավունքների՝ կոլեկտիվ հիմունքներով կառավարման կարգի մասին» համաձայնագիրը (այսուհետ՝ Համաձայնագիր) ստորագրվել է 2017 թվականի դեկտեմբերի 11-ին Մոսկվայում՝ հիմնվելով «Եվրասիական տնտեսական միության մասին» 2014 թվականի մայիսի 29-ի պայմանագրի դրույթների ու Եվրասիական տնտեսական միության իրավունքի վրա և հեղինակային ու հարակից իրավունքների իրավատերերի համար բարենպաստ պայմաններ ստեղծելու նպատակով:

ՀՀ սահմանադրական դատարանն արձանագրում է, որ Հայաստանի Հանրապետության կողմից՝ Ազգային ժողովի 2014 թվականի դեկտեմբերի 4-ի ԱԺՈ-132-Ն որոշմամբ վավերացված «Եվրասիական տնտեսական միության մասին» 2014 թվականի մայիսի 29-ի պայմանագրի 89-րդ հոդվածի 2-րդ կետի 3-րդ ենթակետին համապատասխան՝ Եվրասիական տնտեսական միության անդամ պետությունները համագործակցում են այդ պետությունների հեղինակային իրավունքի կամ հարակից իրավունքների իրավատերերի համար բարենպաստ պայմաններ ստեղծելու նպատակով:

2. Համաձայնագիրը սահմանում է Եվրասիական տնտեսական միության անդամ պետությունների տարածքներում հեղինակային և հարակից իրավունքների՝ կոլեկտիվ հիմունքներով կառավարման կարգն այն դեպքերում, երբ հեղինակների, կատարողների, հնչյունագրեր պատրաստողների (արտադրողների) և հեղինակային և(կամ) հարակից իրավունքների այլ իրավատերերի

կողմից հեղինակային և(կամ) հարակից իրավունքների գործնականում իրականացումն անհատական կարգով դժվարացված է, կամ երբ անդամ պետությունների օրենսդրությամբ թույլատրվում է այդ իրավունքների օբյեկտների օգտագործումը առանց իրավատերերի համաձայնության, սակայն վարձատրության վճարմամբ (հոդվ. 1, կետ 1):

3. Համաձայնագրով անդամ պետությունների օրենսդրությամբ սահմանվող՝ հեղինակային և(կամ) հարակից իրավունքների՝ կոլեկտիվ հիմունքներով կառավարման ոլորտներում անդամ պետությունները նախատեսում են իրավունքների կոլեկտիվ կառավարման կազմակերպության (այսուհետ՝ Կազմակերպություն) ստեղծման հնարավորություն (հոդվ. 1, կետ 2):

Համաձայնագրով այդ կազմակերպությունների լիազորությունների իրականացման համար հիմք է հանդիսանում իրավունքների կառավարման լիազորությունների փոխանցման պայմանագիրը, որը գրավոր կնքվում է այդ կազմակերպությունների կողմից՝ իրավատիրոջ հետ, ինչպես նաև այլ կազմակերպությունների հետ՝ բացառությամբ Համաձայնագրի 1-ին հոդվածի 4-րդ կետով նախատեսված դեպքերի (հոդվ. 1, կետ 3):

4. Համաձայնագրով Հայաստանի Հանրապետությունը փոխադարձության սկզբունքով ստանձնում է մի շարք պարտավորություններ, մասնավորապես.

- եթե Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան Կազմակերպությանը վերապահվում են լիազորություններ իրավունքների՝ կոլեկտիվ հիմունքներով կառավարման և վարձատրության հավաքման համար՝ ինչպես ի շահ այն իրավատերերի, որոնք համապատասխան լիազորություններն անմիջականորեն փոխանցել են այդպիսի կազմակերպություններին, այնպես էլ ի շահ այն իրավատերերի, որոնք չեն հրաժարվել իրավունքների կառավարումից, ապա ՀՀ օրենսդրությունը նախատեսում է նման Կազմակերպության գործունեության նկատմամբ պետական հսկողություն իրականացնելու համար լիազորությունների վերապահում համապատասխան պետական մարմնին (այսուհետ՝ լիազորված մարմին) (հոդվ.1, կետ 5),

- ապահովել, որ այդ Կազմակերպության գործունեությունը Հայաստանի Հանրապետության տարածքում իրականացվի հրապարակայնության, թափանցիկության, հաշվետվողականության, վերահսկողության, արդարության (խտրականության բացառման) սկզբունքներին համապատասխան (հոդվ. 2, կետ 1),

- ապահովել, որ Կազմակերպության կազմակերպաիրավական ձևը և իրավական կարգավիճակը, դրան համապատասխան լիազորություններ վերապահելու առանձնահատկությունները, Կազմակերպության գործառույթները, նրա անդամների իրավունքներն ու պարտականությունները, ինչպես նաև Համաձայնագրով չկարգավորված այլ հարցեր լուծելու կարգը սահմանվեն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ (հոդվ. 2, կետ 2),

- ապահովել, որ Կազմակերպությունն իրականացնի հեղինակային և(կամ) հարակից իրավունքների օբյեկտների օգտագործման համար հավաքված վարձատրության բաշխում իրավատերերի միջև և նրանց վճարի նշված վարձատրությունը (հոդվ. 3, կետ 2),

- Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանել Կազմակերպության կողմից՝ հայցային վաղեմության ընդհանուր ժամկետը լրանալուց հետո չվճարված միջոցների պահպանման, ինչպես նաև չպահանջված վարձատրության գումարի օգտագործման կարգը (հոդվ. 3, կետ 4),

- ապահովել, որ Կազմակերպությունը կատարի Համաձայնագրի 4 և 5-րդ հոդվածներով նախատեսված պարտավորությունները (հոդվածներ 4 և 5),

- ապահովել, որ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանվի պատասխանատվություն Համաձայնագրի 6-րդ հոդվածի 1-ին կետում նշված գործողությունների համար, ինչպես նաև ձեռնարկվի անհրաժեշտ միջոցներ՝ ուղղված այդ պատասխանատվությունը սահմանող օրենսդրության նորմերի ներդաշնակեցմանը (հոդվ. 6),

- ապահովել, որ Կազմակերպությունն իրավատերերի հետ փոխգործակցելիս առաջնորդվի Համաձայնագրի 7-րդ հոդվածով նախատեսված սկզբունքներով:

5. Սահմանադրական դատարանը գտնում է, որ Համաձայնագրով Հայաստանի Հանրապետության ստանձնած պարտավորությունները համահունչ են Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 13-րդ հոդվածի դրույթներին և նպատակաուղղված են նպաստելու Եվրասիական տնտեսական միության անդամ պետությունների տարածքներում հեղինակային և հարակից իրավունքների՝ կոլեկտիվ հիմունքներով կառավարման կարգի զարգացմանը, ինչպես նաև այդ իրավունքների իրավատերերի համար բարենպաստ պայմանների ստեղծմանը:

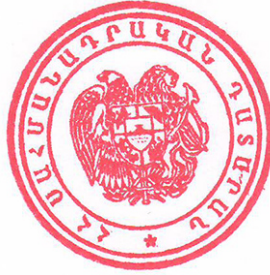
Միաժամանակ, Սահմանադրական դատարանը գտնում է, որ Համաձայնագրով Հայաստանի Հանրապետության ստանձնած պարտավորությունների իրացումը նպատակաուղղված է նաև նպաստելու Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 60-րդ հոդվածի 7-րդ մասով ամրագրված՝ մտավոր սեփականության իրավունքի պաշտպանության իրականացմանն ու ամրապնդմանը:

Ելնելով գործի քննության արդյունքներից և ղեկավարվելով Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 168-րդ հոդվածի 3-րդ կետով, 170-րդ հոդվածի 1-ին և 4-րդ մասերով, «Սահմանադրական դատարանի մասին» Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական օրենքի 63, 64 և 74-րդ հոդվածներով՝ Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարանը **Ո Ր Ո Շ Ե Ց.**

1. 2017 թվականի դեկտեմբերի 11-ին ստորագրված՝ Հեղինակային և հարակից իրավունքների՝ կոլեկտիվ հիմունքներով կառավարման կարգի մասին համաձայնագրում ամրագրված պարտավորությունները համապատասխանում են Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությանը:

2. Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 170-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ սույն որոշումը վերջնական է և ուժի մեջ է մտնում հրապարակման պահից:

ՆԱԽԱԳԱՀՈՂ՝

Հ. ԹՈՎՄԱՍՅԱՆ

23 հոկտեմբերի 2018 թվականի
ՍԴՈ-1428